

Spoštovane poslanke in poslanci,

vabilo na tole poslušanje ali prisluhnjenje mi nalaga, da se vam predstavim. Naj najprej pričnem z odločitvijo za predlagano kandidaturo, ki kakor po naravi stvari ni enostavna, je po bila po drugi strani, ko govorimo o konkretnem resorju, vsaj zame skoraj samoumevna oz. meni bolj logična od drugih, ki so se pred tedni nesrečno ugibale naokoli. Zakaj torej kandidiram za to mesto? Visoko šolstvo – znanost – tehnologija.

Odločitev je posledica paradoksa:

- na eni strani prevladujoča retorika: družba znanja, lizbonska strategija, barcelonski cilji, učeča se družba, na znanju temelječa ekonomija etc.
- zakaj ni interesa, zakaj ta resor funkcionira kot mala utež, ki pride na vsrto ob koncu koal. tehtanja
- zahtevni najbolj kvalificirani sogovorniki
- predvsem pa brez kratkoročnih ali oprijemljivih efektov, v sferi, ki pogosto – in pravzaprav povsem v skladu s svojo definicijo - ni zadovoljna z najboljšim
- brez prestiža in z praktično v celoti vnaprej in drugje razdeljenim denarjem: titel ohne mittel
- dati drugačno težo, iti preko stereotipov
- predvsem v časih, ko se bo krčenje teh naložb ponujalo kot bližnjica mimo aktualnih težav in bodo podjetja v resnici sama zmogla manj,
- kot pr stranke, kot politik, pr strank so vsi strokovnjaki za splošne zadeve (nenazadnje dokazali v kampanji), torej ne kot ekspert, znanstvenik, profesor, akademik
- tudi ne kot posestnik ready made rešitev in odgovorov
- tak je bil predprejšnji minister – insider in poznavalec, tudi zunaj vsakega dvoma vsega priznanja in spoštovanja vreden znanstvenik, izrazito dobra

predstavitev, napoved povezovanja in koordinacije, potem pa žal diktat od zgoraj navzdol, spor s sfero in vsemi vpletenimi javnostmi, odhod, kaos...

- nisem torej univerzitetnik ali/in znanstvenik – , da to ugotoviš, tudi ne potrebuješ takšnih kvalifikacij. Ali v tem smislu obstajajo bolj primerni kandidati-tke od mene v tej predlagani vladi, parlamentu, moji stranki, poslanski skupini ali celo v tem odboru – brez vsakega dvoma
- moje kandidature ne kvalificirajo znanstvene ali akademske reference, ampak politične kvalifikacije – kot se za politično funkcija ministra verjetno do neke mere tudi pritiče. Poleg tega, da prihajam od zunaj glede na sfero in področje dela in da tja najverjetneje ne bom niti odšel po koncu tega mandata oz. moje politične poti - je v neke oziru manj obremenjenega pristopa in angažmaja lahko tudi prednost, morda, gotovo pa v štartu ni samo slabost.
- teh kvalifikacij mi pravzaprav nihče ni oporekal – kar bi lahko štel kot pripoznanje in priznanje, tudi zaradi vzporednega toliko bolj agresivnega in včasih žaljivega zatekanja k siceršnjim diskvalifikacijam. Ker jih razumem kot neposrečeno, a vendar posredno priznaje prvega jih za naprej ne nameravam komentirati. O tem le tole: 5 let status študenta (prepis na samostojno f), brez dneva absolventskega statusa, za potrebe obdukcije te zadeve sem včeraj prvič izračunal povprečno oceno 9,4 (z edino 6 pri Brejcu – slo in ds); nobene ponovitve izpita, ponosen na študijska in študentska leta, ki so mi bila v velik užitek. ne le zaradi vsebine študija filozofije, ampak tudi zaradi časa, v katerem se odvijal, ki je bil prelomen in tudi filozofsko živ. Tisti čas v drugi polovici osemdesetih je dal pečat mojemu študiju in obratno – kar je redek zgodovinski privilegij. Ta koincidenca me je odnesla najprej v angažirano publicistiko, novinarsko urednikovanje in – takrat ne neobičajno - v politiko. S tem je bila možnost znanstvene kariere končana – v trenutku profesionalnega angažmaja sem se odrekel že odobreni štipendiji. Sledila

je redna zaposlitev, družina... O tem, kaj se je dogajalo v devetdesetih in kaj sem počel, mi tu ni treba posebej pripovedovati – če odmislimo predznake tozadevnih sodb, se bi lahko hitro celo strinjali. Diplomsko delo mi je ostalo – kot dolg sebi in svoji opuščeni poti, ne samo kot iskanje formalnega potrdila. Po dvanajstletni prekinitvi sem zmožel – in na to sem ponosen – najprej izstopiti iz politike, opraviti serijo dodatnih izpitov po spremenjenih programih, in napisati vredno diplomsko nalogo, na temo, ki me je prezela že v prvem letniku (kogar zanima, si jo lahko prebere – ne rabi iti brat v knjižnico na FF, je izšla pred 6 leti v reviji Problemi). In kdor misli, da me tu lahko zadene, se zelo moti – tu sem najmočnejši. Zato o tem ne bom več izgubljal besed, ne zdaj ne v nadaljevanju.

- kot rečeno na začetku: minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je v posebnem položaju: opravka ima z najbolj izobraženimi ljudmi. Takšni še slabše od drugih prenašajo neprimerno obravnavo njih in njihovih idej, neupoštevanje argumentov ali uveljavljanje gole moči. Minister kot politična figura ne skrbi neposredno za pedagoški ali znanstveni vidik njihovega početja, ampak skrbi za uveljavljanje javnega interesa na teh sicer v načelu zelo avtonomnih področjih: optimalno organiziranost, zadostno finančno podprtost, pozitivno vključenost v družbo...
- promocija znanosti, znanja in znanstvenih dosežkov, relevantnih tehnoloških prebojev – DZ hemendeks, Kanada (...nano – lj):– eden od predlogov za vodstvo DZ – verjamem v podporo tega odbora
- promocija znanja, kreativnosti, inovativnosti kot vrednote in vrednosti na vseh ravneh – to pomeni paradigmatški zasuk
- želim biti sogovornik sferam, ki je znal poslušati in moderirati razpravo o najboljših rešitvah

- v vladi in širše hočem biti zagovornik vrednotam znanja in potrebe po investiranju vanj
- V uvodu študije z naslovom Ustvarjanje inovativne Evrope, ki jo je za potrebe EU komisije pred parimi leti naredila skupina štirih najuglednejših evropskih poznavalcev z nekdanjim finskim PV Eskom Ahom na čelu, je poudarjeno, da je za doseganje tega cilja – ki opredeljuje temeljni izziv Eu prihodnosti - nujno potreben huge act of will and commitment, mogočno dejanje volje in privrženosti tako s strani politike, gospodarstva in družbe.
- Svojo odločitev, podporo stranke Zares, predvsem pa nedvoumna pritrditev in angažirano odobravanje predsednika vlade Boruta Pahorja gre v tem smislu razumeti kot delček takšne nujne in docela neretorične geste.
- V času, ko se je zavedanju o nujni razvojni in tehnološki preobrazbi zaradi globalnih podnebnih sprememb in prekomernega izčrpanja in izčrpavanja mnogih naravnih resursov, pridružilo tudi dramatično majanje samih temeljev gospodarske in socialne ureditve sveta in Evrope, je to še toliko bolj sporočilno in pomembno. Oboje je treba misliti skupaj. In ko gre za mišljenje, je znanost, neovirana ustvarjalna zmožnost ljudi tista, od katere se največ pričakuje.
- Ali je skoraj stoletne vode velike gospodarske recesije mogoče v 21. stoletju reševati na enak način, kot se je to zgodilo pred skoraj 80 leti? Z velikimi javnimi deli, gradnjo mega infrastrukturnih objektov? Od intervencije in vloge države se tudi danes veliko nadejamo – ne le, da bo napolnila finančno ožilje, ampak tudi, da bo investirala. Premišljeno in ne prekratkorочно.
- Z manjšo, ne tako globalno, a podobno dilemo je bil soočen na začetku 90-ih taisti Esko Aho: iz velike krize zastarelega nacionalnega gospodarstva so se sorazmerno hitro prebili v vrh preko pogumne

odločitev - z radikalnim povečanjem vlaganj v izobraževanje in raziskave. zadnja leta Avstrija, v slo veliko blažji tak preskok zadnjič 1986 – infrastrukturna oprema in mladi raziskovalci.

- Gre torej za ključne strateške odločitve v nelahkih časih. Čim večji konsenz se zdi doseglji – vsaj glede na deklarirane cilje in vrednote iz vseh dolgoročnih razvojnih dokumentov zadnjih vlad. In čeprav v siromašnejših časih, se jim država ne bi smela odreči – oz. ravno zato jim mora slediti, ker gospodarstvo samo, ki je doslej nosilo levji delež rasti vlaganj v RiR, tega ne bo več zmoglo.
- Zato me bodo preokupirali samo ključni problemi in cilji, ne bom se pustil premotiti množici malih težav in relacij, ki so vedno prisotne v tako kompleksnem sistemu,
- tudi danes ne pričakujte od mene detajlov – kot je rekel pv: imam več vprašanj kot odgovorov – za to, da si pridobiš možnost približevanja dejanskim odgovorom, je nujna predpostavka, da se zavedaš omejitev lastne vednosti, da poznaš in prepoznaš ključna vprašanja kot taka. danes torej o tem.
- vsa druga vprašanja so seveda dobrodošla, si jih bom pribeležil in nanja z veseljem in zavzetostjo odgovoril takrat ko – in če – bo to mogoče, danes pa bi vsaka improvizacija pomenila nespodobnost in nespoštovanje temeljnih pravil igre in njenih poglobitnih udeležencev
- aroganca nezmotljive vsevednosti je ne le prikrajšala sfero za napredek in nujne razvojne in celo eksistenčne rešitve, ampak poškodovala ugled najvišjih znanstvenih in izobraževalnih ustanov nacije ter njihovih tvorcev in ustvarjalcev.
- ogorčeno-obupani časopisni zapisi uglednih in strankarsko oz. politično izvzetih znanstvenih in pedagoških avtoritet, npr. akademikov Stanovnika in Forstneriča, v zadnjih tednih to potrjujejo in kažejo na zelo slabo, demotivirajoče notranje stanje. Zato je ena prvih nalog vrniti in spodbuditi

odprt in argumentiran dialog z vsemi javnostmi, ki jih področja ministrstva zadevajo, pri čemer resorja ne razumem kot skupek različnih direktorats in agencij, ampak kot celoto.

- Ključni cilji, ki so povečini zapisani tudi v koalicijskem sporazumu, sledijo namenu uresničevati opredelitve Lizbonske strategije s povečanjem vlaganja v raziskave, razvoj in visoko šolstvo, kar omogoča dejavnosti, ki jim znanje zagotavlja visoko dodano vrednost in krepi inovacijski potencial gospodarstva. Zato je v koalicijskem sporazumu natančno kvantificirano, da smo odločeni povečati vlaganja v znanost in tehnološki razvoj za najmanj 0,1 do 0,3 odstotne točke BDP letno glede na odhodke v letu 2008 s srednjeročnim /Barcelonskim/ ciljem doseči 1% BDP javnih sredstev in 3% BDP skupnih javno-zasebnih sredstev za namene znanosti in tehnološkega razvoja v proračunskem letu 2012,
- V sodelovanju z raziskovalci, razvojniki in gospodarstveniki bomo opredelili prioriteta raziskovalna področja, niše, na katerih imamo ustrezne kapacitete v znanosti in gospodarstvu in tja fokusirali dodatna sredstva.

Poleg tega bomo – če navedem le nekaj nalog:

- pričeli s prenovo dolgoročnih razvojnih dokumentov/obeh resolucij s področja raziskovanja in visokega šolstva v smislu upoštevanja novih okoliščin, a z nezmanjšanimi ambicijami in dolgoročnejšo vizijo.
- na podlagi analize učinkov Uredbe o financiranju visokošolskih zavodov za obdobje 2004–2008 prenovili shemo financiranja s ciljem okrepiti stabilnost financiranja javnih raziskovalnih in izobraževalnih ustanov,
- zagotovili avtonomno delovanje javnih agencij – Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), Javne agencije za tehnološki razvoj Republike Slovenije (TIA), pa tudi inštitutov oz. javnih raziskovalnih zavodov.

- povečali učinkovitost črpanja sredstev EU za raziskovanje in izobraževanje, z večjim angažmajem ministrstva pri poenostavljanju postopkov in pri pomoči raziskovalcem, ustanovam in podjetjem.
- krepili mrežo, ki preko svojih točk (tehnoloških parkov, inkubatorjev, podjetniških delavnic, izobraževanja tehnikov za podjetništvo...) ustvarja pogoje za uspešen prenos znanja.
- izboljšanje pogojev/opreme za okrepitev raziskovalne dejavnosti na univerzah
- pripravili zakon o Univerzi in spremembe zakona o visokem šolstvu ter raziskovalni dejavnosti
- ustanovili agencijo za zagotavljanje kakovosti visokošolskega izobraževanja, ki bo imela akreditacijske in evalvacijske pristojnosti in bo delovala na podlagi mednarodnih standardov in bo vključeno v evropsko mrežo takšnih ustanov.

Dovolite mi še zaključno osebno poanto: pri kandidaturi na mesto, o katerem govorimo danes, me vodijo izključno tu navedeni motivi. Po svojih močeh si bom prizadeval, da bi zastavljene naloge izpolnil in predstavljene cilje dosegel. Po naravi sem skeptik in raje dvomim, kot pa sem preveč prepričan. Kljub temu – ali pa mogoče prav zato - mi je doslej uspelo, če sem lahko za hip skoraj neskromen, vsaj na političnem področju solidno opraviti naloženo delo in zastavljene projekte. Morda tudi zato, ker v svojem javnem početju ne iščem samopotrditve in tudi dojemam politične funkcije izključno funkcionalno. Zato vam in javnosti lahko mirno zagotovim, da se bom v trenutku, ko bi mi zmanjkalo niti smisla, s katero bi povezoval svoj angažma z javnim interesom, brez hrupa poslovil. Znam priti in oditi – v obe smeri. Za to besedo me vsakdo lahko vedno drži.

Na tem mestu bom sklenil svojo predstavitev. Zdi se mi prav in v skladu s povedanim, da imamo dovolj časa za slišanje različnih pogledov in seveda za vprašanja. Upam, da nam bo uspelo tudi to priložnost, ki je – ne glede na motiv – deležna tako velike medijske in javne pozornosti, izkoristiti za promocijo nadvse važnih področij dela tako ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnološki razvoj kot vašega pomembnega parlamentarnega odbora. Hvala za pozornost.